

**Зборник саопштења у изводу
ПРЕТПОСТАВКЕ ОПТИМАЛНЕ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ
КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**

**Приредили:
Вељко Благојевић, Драган Станар**

Зборник саопштења у изводу

Научни скуп

**ПРЕТПОСТАВКЕ ОПТИМАЛНЕ
ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ
ОДБРАНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ**

Београд, 19. март 2026.

Приредили:

др Вељко Благојевић

др Драган Станар

Београд, 2026.

Зборник саопштења у изводу
ПРЕТПОСТАВКЕ ОПТИМАЛНЕ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ
ОДБРАНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
DOI: <https://doi.org/10.46793/7067.371.7VB>

Издавачи

Институт за међународну политику и привреду, Београд
Институт за стратегијска истраживања, Београд

За издавача:

др Гордана Мишев, вршилац дужности директора
Института за међународну политику и привреду, Београд

Уредници:

др Вељко Благојевић, виши научни сарадник,
Институт за међународну политику и привреду, Београд
др Драган Станар, професор, Универзитет одбране
– Институт за стратегијска истраживања, Београд

Рецензенти:

др Стеван Недељковић, ванредни професор,
Универзитет у Београду, Факултет политичких наука
др Милован Суботић, виши научни сарадник,
Институт за стратегијска истраживања
др Небојша Вуковић, научни сарадник,
Институт за међународну политику и привреду

Техничка обрада:

Сања Баловић

Тираж: 50 примерака

Штампа (ЦД):

Институт за међународну политику и привреду, Београд

ISBN 978-86-7067-371-7

Научни одбор:

др Гордана Мишев,
директор Института за међународну политику и привреду
др Драган Станар, директор Института за стратегијска истраживања
пуковник др Срђан Благојевић, Института за стратегијска истраживања
пуковник др Срђан Старчевић, Ректорат Универзитета одбране
др Вељко Благојевић, виши научни сарадник, Институт за
међународну политику и привреду
др Душан Пророковић, виши научни сарадник, Институт за
међународну политику и привреду
др Наташа Станојевић, виши научни сарадник, Институт за
међународну политику и привреду
др Владимир Ајзенхамер, Универзитет у Београду – Факултет
безбедности
др Петар Станојевић, Универзитет у Београду – Факултет безбедности
др Милан Игрутиновић, научни сарадник, Институт за европске
студије

Организациони одбор:

Никола Прерадовић, Институт за стратегијска истраживања
Александар Богићевић, Институт за стратегијска истраживања
Анђелија Ђукић, Институт за стратегијска истраживања

Садржај

РАЗУМЕВАЊЕ ОДВРАЋАЈУЋЕ УЛОГЕ ЦИВИЛНЕ КОМПОНЕНТЕ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ: ТЕОРИЈСКИ ОКВИР И СЛУЧАЈ СРБИЈЕ Милан Игрутиновић	11
КАКО ДО ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ? Петар Станојевић	12
ЕКОНОМСКА ОТПОРНОСТ У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Наташа Станојевић	14
ИЗАЗОВИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ Вангел Милковски	15
ЕТИЧКА ДИМЕНЗИЈА КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Драган Станар	17
ИЗМЕЂУ RAND-А И РУБИКОНА: ЦИВИЛНИ ЕКСПЕРТИЗА У СИСТЕМУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Владимир Ајзенхамер	18
СТРАТЕШКА ЛОГИКА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ У ДОБУ ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ: АЛГОРИТАМСКА ОТПОРНОСТ Александар М. Павић	21
ПЕРЦЕПЦИЈА СТРАТЕШКОГ ОКРУЖЕЊА И ТОТАЛНА ОДБРАНА Никола Прерадовић	23
(НЕ)МОГУЋА МИСИЈА: ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ НА ЛОКАЛНОМ НИВОУ Михајло Копања	25

УЛОГА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Марија Ђорић	27
КОМПЛЕМЕНТАРНОСТ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ И КОНЦЕПТА ДРУШТВЕНЕ ОТПОРНОСТИ Милош Р. Миленковић	28
САВРЕМЕНИ ИЗАЗОВИ САЈБЕР ПРОСТОРА У ОКВИРУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ: АНАЛИЗА МЕЂУНАРОДНИХ ПРАКСИ И ПОТЕНЦИЈАЛ ПРИМЕНЕ У СРБИЈИ Александар Богићевић	30
САЈБЕР ОТПОРНОСТ КАО СТРАТЕШКА ОБАВЕЗА У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Дејан Вулетић	32
ВЕЛИКА СТРАТЕГИЈА У ОСНОВИ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Милинко С. Врачар	34
ЗНАЧАЈ ПСИХОЛОШКЕ ДИМЕНЗИЈЕ ОТПОРНОСТИ У ОКВИРУ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Урош Миљковић	36
ИСТОРИЈСКИ КОНТЕКСТ РАЗВОЈА КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ Татјана Милошевић	38
ГЕРИЛСКО РАТОВАЊЕ КАО ДЕО СРПСКЕ ВОЈНЕ ДОКТРИНЕ 1848-1918. ГОДИНЕ Далибор Денда	40
КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈА (ТОТАЛНЕ) ОДБРАНЕ КАО ОСНОВ СТРАТЕГИЈСКО-ДОКТРИНАРНОГ УРЕЂЕЊА СИСТЕМА ОДБРАНЕ Срђан Благојевић	41

МОГУЋНОСТИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ИСКУСТАВА ЕВРОПСКИХ ДРЖАВА НА РАЗВОЈ СИСТЕМА ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ Анђелија Ђукић	43
КОГНИТИВНА БЕЗБЕДНОСТ У КОНЦЕПТУ ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ Душан Пророковић	45
КОНЦЕПТ СТРАТЕШКИХ КОМУНИКАЦИЈА КАО НУЖАН УСЛОВ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ КОНЦЕПТА ТОТАЛНЕ ОДБРАНЕ У СРБИЈИ Вељко Благојевић	46

МОГУЋНОСТИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ИСКУСТАВА ЕВРОПСКИХ ДРЖАВА НА РАЗВОЈ СИСТЕМА ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ*

Анђелија Ђукић**

Универзитет одбране

– Институт за стратегијска истраживања

САЖЕТАК

Концепт тоталне (свеобухватне) одбране подразумева ангажовање свих расположивих ресурса друштва, укључујући људске, материјалне и организационе ресурсе у планирању, организовању, припремању и извођењу одбране. Свеобухватна одбрана, према савременим концептима, поред војне, организацијски треба да обухвати и цивилну, економску, сајбер и психолошку одбрану. Као свеобухватан приступ одбрани, базира се на сазнању да се у савременом безбедносном окружењу одбрана државе не може свести искључиво на војну компоненту, већ се мора разумети као сложен и функционално повезан систем различитих државних и друштвених капацитета. Полазећи од тога, у раду се разматрају могућности имплементације искустава европских држава у концепт и организацију система одбране Републике Србије, која је опредељена да на основу овог концепта организује своју одбрану у условима самопрокламоване војне неутралности и неприступања војним савезима. Посебна пажња усмерена је на искуства Финске, Швајцарске и Шведске, као држава које, иако полазе од различитих историјских, политичких и безбедносних околности, неутралне су или чланице НАТО, развијају моделе одбране засноване на високом степену друштвене отпорности, јасној институционалној координацији, развијеним активним и резервним оружаним снагама, способности брзе мобилизације људства, цивилној одбрани и све већем значају економије, сајбер и информационе безбедности. Циљ рада представља анализа предности

---

* Овај рад је настао у оквиру научноистраживачког пројекта „Претпоставке оптималне имплементације концепта тоталне одбране у Републици Србији” (ИСИ/ДХ/1/26-28), који финансира Министарство одбране Републике Србије, а реализује Институт за стратегијска истраживања Универзитета одбране у Београду.

** E-mail: andjelija.djukic@mod.gov.rs; <https://orcid.org/0000-0002-6052-846X>.

ових система и сагледавање елемената који могу бити применљиви у концепту одбране Републике Србије. Указује се да су за даљи развој система одбране Републике Србије посебно значајни јачање функционалне везе између војне и цивилне компоненте, унапређење система кадровске попуње и мобилизације, веће укључивање локалне самоуправе и привреде, као и развој сајбер и друштвене отпорности. Налази указују да одржив и ефикасан систем одбране данас подразумева много више од војне снаге, јер укључује способност државе и друштва да делују као јединствен и усклађен систем у функцији одвраћања и одбране од оружане агресије.

Кључне речи: концепт тоталне одбране, систем одбране, цивилна одбрана, сајбер безбедност, друштвена отпорност, мобилизација.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

351.86(497.11)"20"(048)(0.034.2)

327(497)"20"(048)(0.034.2)

327::911.3(497)"20"(048)(0.034.2)

НАУЧНИ скуп Претпоставке оптималне имплементације концепта
тоталне одбране у Републици Србији (2026 ; Београд)

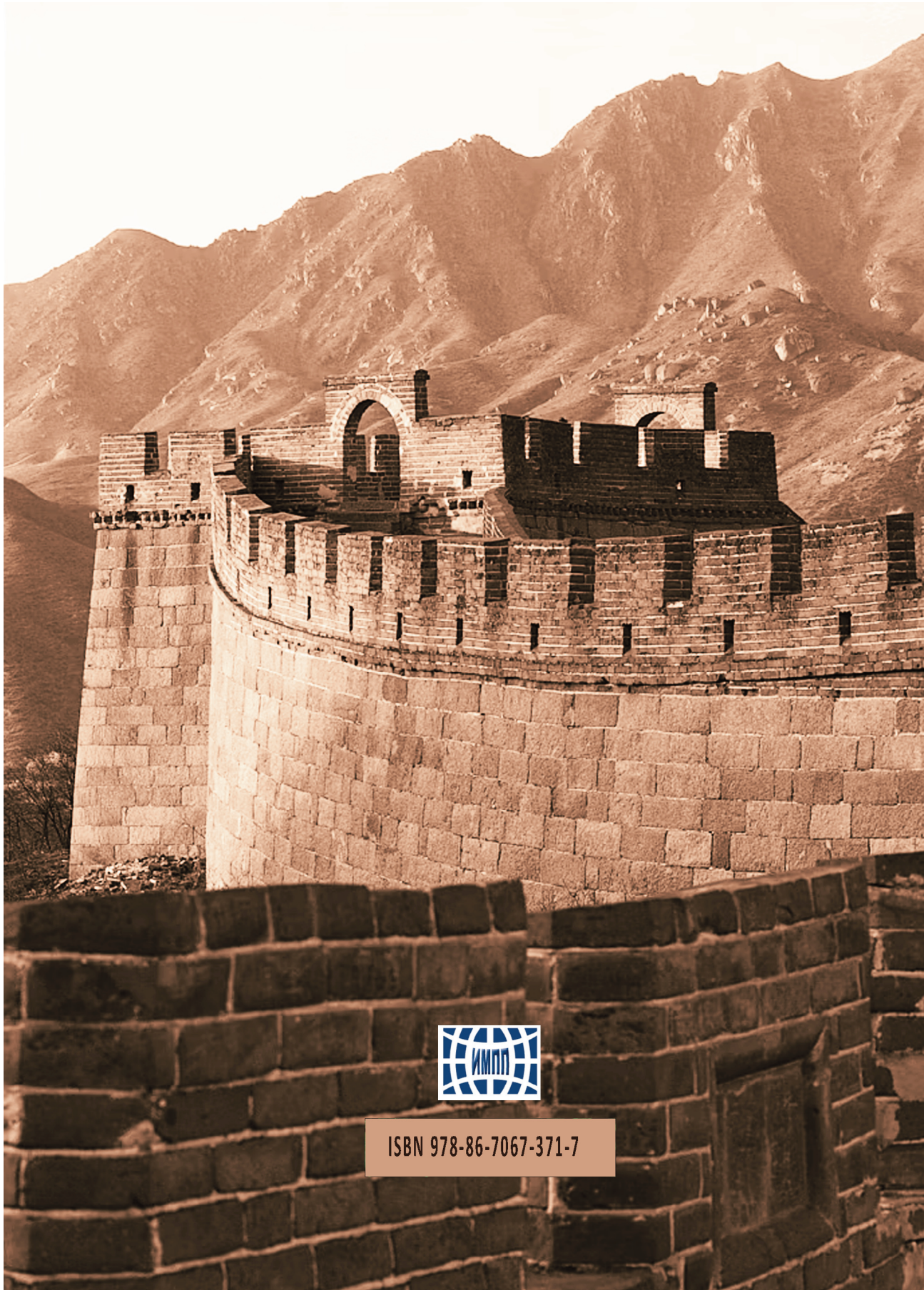
Зборник саопштења у изводу [Електронски извор] / Претпоставке
оптималне имплементације концепта тоталне одбране у Републици
Србији, Београд, 19. март 2026. = приредили Вељко Благојевић,
Драган Станар. - Београд : Институт за међународну политику и
привреду : Институт за стратегијска истраживања, 2026 (Београд :
Институт за међународну политику и привреду). - 1 електронски
оптички диск (CD-ROM) : текст ; 12 cm

Системски захтеви: нису наведени. - Насл. са насловног екрана. -
Тираж 50. - Напомене и библиографске референце уз текст.

ISBN 978-86-7067-371-7 (ИМПП)

а) Безбедносни систем -- Србија -- 21в -- Апстракти б) Безбедност
(политика) -- Србија -- 21в -- Апстракти в) Међународни односи --
Србија -- 21в -- Апстракти г) Геополитика -- Србија -- 21 в --
Апстракти

COBISS.SR-ID 192158729

ISBN 978-86-7067-371-7